

§ 173

Diariennr: KS-2025/00663

Svar på remiss av Promemorian En ny lag om kollektivtrafikskydd och Uppdrag att ta fram underlag för ett nationellt program för järnvägs- och kollektivtrafikskydd. DNR LI2025/01371

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att svara på remissen enligt yttrande nedan.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har fått rubricerad remiss för yttrande.

Stadsledningskontoret har inhämtat yttrande från tekniska nämnden som samrått med Umeå Kommunföretag AB:s kollektivtrafikchef.

Stadsledningskontoret har inget ytterligare att tillföra utan föreslår att kommunstyrelsen ställer sig bakom tekniska nämndens yttrande nedan.

Förslaget till ny lag om kollektivtrafikskydd innehåller bestämmelser om hur kollektivtrafikskydd ska organiseras och bedrivas i fråga om kollektivtrafik på väg, järnväg, vatten, spårväg eller med tunnelbana.

Syftet med lagen är att säkerställa ett enhetligt och systematiskt arbete för att identifiera, bedöma och åtgärda risker för allvarliga olagliga handlingar som riktas mot människor, infrastruktur eller materiel i kollektivtrafiken.

En ny förordning om kollektivtrafikskydd ska komplettera den nya lagen.

Kollektivtrafiken har i dag få särskilda skyddsregler. Den skiljer sig därmed från luftfarten, sjöfarten och hamnarna där det finns regler på internationell nivå och EU-nivå som genomförts i nationell rätt. Den nya lagen om kollektivtrafikskydd syftar till att skapa ett systematiskt och

proaktivt skyddsarbete mot allvarliga olagliga handlingar riktade mot kollektivtrafikens resenärer, infrastruktur och materiel. Lagen omfattar främst persontrafik men kan i vissa fall även ställa krav på godstrafik. Arbetet ska bygga på risk- och sårbarhetsanalyser, skyddsplaner, utbildning och samverkan, men lagen utgör inte i sig stöd för konkreta skyddsåtgärder. Fokus ligger på att förebygga och hantera hot som kan betraktas som särskilt allvarliga när de riktas mot kollektivtrafiken, medan övrig brottslighet hanteras genom befintlig lagstiftning.

Om förslaget inte genomförs kvarstår problemen, dvs. att arbetet med skyddet av kollektivtrafiken fortsättningsvis är beroende av frivilliga initiativ. Detta kan medföra stora skillnader mellan aktörer när det gäller i vilken utsträckning och inom vilka områden de arbetar med skyddsfrågor kopplade till resenärer.

Yttrande

Umeå kommun med tillhörande kommunala bolag ansvarar för tre järnvägsstationer och flera stora bytespunkter för buss. Förslaget innebär ett stort ansvar för innehavare av de bytespunkter som ska pekas ut. Bytespunktsinnehavarna ska arbeta långsiktigt och systematiskt, ställa krav på aktörer vid bytespunkten, genomföra risk- och sårbarhetsanalyser, ta fram skyddsplaner och se till att personal får utbildning och följer rutiner. Kostnaderna för detta föreslås kunna finansieras på samma sätt som verksamheten i övrigt, t.ex. genom lokalhyror eller andra avgifter för att få tillgång till eller nyttja bytespunktens anläggningar. Kostnaderna föreslås alltså föras över till transportoperatörer och hyresgäster som hyr in sig i bytespunkterna, dvs butiker, restauranger och caféer vilket i förlängningen drabbar resenärerna.

Trafikutvecklingen och omställningen mot hållbara transportslag är en nyckel för en hållbar utveckling. Umeå kommun har antagit målsättningen att andelen resor med kollektivtrafik, cykel eller till fots tillsammans ska vara minst 65 procent av alla resor för boende inom Umeå tätort år 2025.

Idag finansieras ca 50% av kollektivtrafikresorna i Umeå kommun av kommunen och Region Västerbotten och detta förslag till ny

kollektivtrafiklag riskerar att öka både de offentliga kostnaderna och resenärernas biljettpriser.

För att fortsatt främja de hållbara färdssätten bör dessa kostnader för kollektivtrafikskydd istället bekostas gemensamt på nationell nivå.

Beslutsunderlag

Remissmissiv

Promemoria En ny lag om kollektivtrafikskydd.

Uppdrag att ta fram underlag för ett nationellt program för järnvägs- och kollektivtrafikskydd.

Tekniska nämndens protokoll 2025-09-25, § 87.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet senast 10 november 2025.

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.transport.remissvar@regeringskansliet.se.

Ange diarienummer LI2025/01371 och remissinstansens namn